

Un estudi elaborat per la Cambra de Comerç de Barcelona ha analitzat la importància del sector cultural des d'una perspectiva econòmica. I la conclusió és clara: "L'evolució del VAB (valor afegit brut) de les indústries culturals catalanes és positiva, encara que lleugerament inferior al total de l'economia." En aquest sentit, fa una recomanació: "El sector cultural català requereix d'una visió i una gestió més empresarial".

El fet és que, segons l'informe, només el sector de l'audiovisual a Catalunya presenta un creixement significatiu (38,5% acumulat del VAB), mentre que el sector fonogràfic mostra una gran feblesa amb un creixement inferior al del total dels sectors. D'altra banda, el sector del llibre perd pes relatiu en el conjunt de l'estat.

Què ens està passant? Segimon Borràs, secretari del Gremi d'Editors de Catalunya, no acaba de veure clares aquestes dades, sobretot perquè el Gremi encarrega un estudi propi cada any, i sembla que els resultats no quadren. "El que realment em sorprèn de l'estudi de la Cambra és que destaca unes dades de producció, però no les lliga amb les dades econòmiques que, al capdavall, són les més pròpies de la Cambra del Llibre i que, en tot cas, ajuden a explicar la situació." Les anàlisis del Gremi d'Editors es basen en dades aportades per les empreses perquè les dades de l'ISBN, per exemple, són enganyoses a l'hora d'avaluar l'increment de títols publicats. Per a l'ISBN és igual una tesi doctoral de cinquanta exemplars que un èxit del qual se'n tiren milions. L'estudi del Gremi presenta unes dades de facturació força estables amb un creixement similar a l'IPC i, pel que fa al pes relatiu, les xifres manifesten una pèrdua aproximada de tres punts en deu anys, mentre que l'estudi de la Cambra anuncia una pèrdua de 10 punts de producció en cinc anys.

Comparacions amb la metròpoli. En qualsevol cas, segons Borràs, el pes relatiu respecte de l'estat es pot analitzar de diverses maneres. "Si la indústria continua desenvolupant-se i continuem en els nivells de facturació en què ens trobem, la pèrdua de pes relatiu respecte a la resta de l'estat no té major trans-

Un estudi elaborat per la cambra de Comerç de Barcelona apunta que només el subsector de l'audiovisual de Catalunya creix significativament, mentre que l'àmbit del llibre perd pes relatiu a l'estat i el sector fonogràfic presenta una gran feblesa. Però aquesta avaluació contrasta amb les que fan els portaveus d'aquests sectors. Proposem una revisió a fons de l'evolució de les indústries culturals per mirar de treure'n l'entrellat.

Com es mesura l'estat de salut del sector cultural a Catalunya?

cedència. Quan es parla de comparacions, gairebé tots pensem en Madrid – Barcelona. Doncs bé, en aquest context la diferència no és de més ni de menys, sinó del tipus d'edició." I és que si mirem les xifres d'edició per matèries, tant en producció com, sobretot, en facturació, veurem que l'edició que necessita d'un cordó umbilical amb les administracions públiques (llibre universitari, dades jurídiques, etc.) es concentra a Madrid. El tipus d'edició que viu exclusivament del mercat es concentra a Barcelona.

I el sector fonogràfic? També té precisions a fer? Per a Joan Carles Doval, vicepresident de l'APECAT (Associació de Productors-Editors Fonogràfics Catalans), les xifres de la Cambra de

Comerç que els situen en la línia d'alarma encara són prou optimistes. "La indústria discogràfica ha baixat espectacularment en vendes en els darrers dos anys i, per tant, vivim un decreixement total i absolut. No és que creixem poc, és que anem a la inversa. I d'aquí els canvis profunds que està fent tota la indústria, des de la reducció de personal, a donar cartes de llibertat als artistes." Val a dir que la mostra de l'informe acaba el 2003 i des d'aleshores sembla que ha plogut molt, també pel que fa a la xifra de disminució del nombre de nous artistes, que l'estudi calcula en un 10%.

Segons Doval, aquesta situació s'ha agreujat perquè els mitjans de comunicació no volen programar ningú que no

L'edició lligada a les administracions públiques (llibre universitari, dades jurídiques, etc.) es concentra a Madrid. El tipus d'edició que viu exclusivament del mercat es concentra a Barcelona

JORDI PLAY

tingui ja èxit i que, per tant, els garanteixi una bona audiència. Aquesta dinàmica és la del peix que es mossega la cua i fa que només les multinacionals s'atreveixin a llançar talent nou a base de pagar grans sumes als mitjans. Encara hi ha un altre factor que dificulta les coses: la concentració dels canals de distribució en les grans superfícies. "Aquests comerços el que valoren és la rotació del disc perquè l'espai val molts diners. I si un disc no té una rotació elevada no el volen tenir, per tant, els artistes novells no tenen pràcticament cap possibilitat d'estar exposats en punts de venda."

I a més, la pirateria. Un panorama ben galdós que acaba d'agreuja-se amb una via d'aigua important: el *top manta*. En aquest àmbit, Carles Doval és contundent: "És evident que el *top manta* s'ha d'eradicar, i això és fàcil. Si no s'ha fet perquè no hi ha voluntat

política i això ho dic categòricament i amb absoluta seguretat. Fixeu-vos que és un fenomen que només passa dels Pirineus cap avall. I si te'n vas a l'altre continent, a Amèrica, passa de Mèxic cap avall. Si un senyor surt a vendre discos de manera il·legal pels carrers de Manhattan se l'emporten pres com si vengués droga, perquè, a més, se sap perfectament que al darrere d'aquesta activitat hi ha els mateixos traficants d'armes, de drogues, etc. A Londres i a Frankfurt passa exactament el mateix. Nosaltres hem parlat amb responsables polítics d'aquest tema i pensen que a la gent no li fa res que hi hagi venedors d'aquests al mig del carrer i que, per tant, no és popular que la policia actuï per agafar-los."

El paper de la maquinària pública. Finalment, hem volgut saber el parer de l'administració, en aquest cas, de la mà de Xavier Marcé, director de

l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICIC). D'entrada, la recomanació destacada de l'estudi agrada especialment a la Generalitat: "Estic totalment d'acord amb el titular de l'estudi. És cert que el sector cultural català requereix una visió i una gestió més empresarial, precisament per això estem desenvolupant intensament l'ICIC". Curiós, si més no, que la recomanació d'una institució que defensa els interessos dels empresaris sigui exactament la doctrina que inspira un òrgan públic d'un govern d'esquerra.

Cultura des de Catalunya, en català... No passa gaires vegades, aquesta coincidència. Aprofitem, doncs, la situació per incidir en un aspecte que, per cert, a l'estudi només surt de passada: L'activitat cultural catalana... en llengua catalana. I és que això de la "gestió més empresarial" ens remet inevitablement a unes visions de

la indústria cultural basades en termes d'oferta i demanda, i la llengua catalana parteix d'una posició legal i social de feblesa que no es pot deixar de banda.

Catalunya ha de competir amb un mercat espanyol i un mercat internacional, i ho fa amb una doble lectura que és una part del seu potencial productiu en llengua castellana, anglesa o el que sigui, i una altra part en llengua catalana i, malgrat això, manté els percentatges de participació en el PIB cultural del país. Sobre aquest aspecte, Xavier Marcé considera que, malgrat les dificultats, es pot parlar d'èxit, i afegeix: "M'agradaria saber què passaria a Espanya si tingués, per exemple, el castellà i el guaraní com una altra llengua, per posar un exemple d'un país com Paraguai que té dues llengües globals".

Bé, i aquesta filosofia de la visió empresarial on deixa la qüestió de la protecció del català com a vehicle cultural? Marcé explica que el Govern està definint un sistema d'ajudes al català, que han de continuar existint, però amb un plantejament basat en anàlisis dels dèficits reals de mercat: "Quan algú decideix treballar en català, es poden fer dues coses, donar-li una subvenció simplement perquè ho fa en català o intentar objectivar quines dificultats implícites té això en termes de mercat", reflexiona el representant de l'ICIC.

Noves mesures. Hi ha un punt d'inflexió amb el model anterior. Tal com

JORDI PLAY

explica Marcé, "ja no és una subvenció que legitima el fet de fer-ho en català sinó una subvenció que aconsegueix que qui ho fa en català no oblide que, evidentment, se li ha de corregir el dèficit que té, i amb molt de gust, ara bé, que tingui clara la seva obligació de desenvolupar estructures empresarials que han de crear mercat i han de competir". En aquest sentit, les ajudes que actualment concedeix el Govern a la producció en català són superiors a les que es donaven abans, tot i que "sovint tenim problemes de lectura i se'ns titlla de poc sensibles en la qüestió del català", puntualitza Marcé, que creu que s'ha produït un canvi en la manera

de veure la situació de la indústria cultural catalana.

Doncs així estan les coses. Mentre aquesta mirada derivi en aportacions més quantioses no passarà res, però si mai arriben les vaques magres, la discussió sobre els criteris que permeten establir aquests factors de correcció estarà servida. Subvencionar, corregir una realitat que relega el català a una posició de feblesa, depèn i dependrà sempre d'un criteri. I de criteris, n'hi ha tants com barrets. Però això són figures d'un altre paner i d'un altre estudi que ja farà la Cambra de Comerç... o no.

Lluís Montserrat

Breus

La pagesia catalana reclama mesures contra la sequera

De forma unitària, els sindicats del món agrari català es van concentrar davant el departament d'Agricultura a Barcelona per exigir mesures urgents per evitar més tancaments d'explotacions agràries a causa de la sequera i l'increment del preu dels carburants. Els sindicats agraris denuncien que l'administració catalana no els dona solucions, mentre que les pèrdues en el sector del cereal, els farratges, l'oví i el porcí ja arriben a més de 150 milions d'euros. A més, els pagesos consideren imprescindible per sobreviure el paga-

EL TEMPS

ment immediat de les ajudes promeses per al consum del gasoil el 2004, l'establiment d'un preu del gasoil professional per a la reducció dels impostos indirectes sobre hidrocarburs i l'aplicació de l'IVA reduït al 7%.

Cop de talonari de Sony per evitar una investigació

El segell discogràfic més gran del món, Sony BMG, ha arribat a un acord extrajudicial mitjançant el qual pagarà 10 milions de dòlars per tancar la investigació sobre les seves pràctiques per influir en la programació de les ràdios. La investigació va començar amb la sospita que algunes discogràfiques pagaven a les emissores perquè programin cançons dels seus artistes, una pràctica prohibida per llei. El fiscal de Nova York també investiga Universal Music Group, Warner Music i EMI, a més de dues estacions de ràdio.